

قوانین نیوتنی

- بچه چقدر تویی مسئولیتی!
یکی از غرهایی که پدر و مادرها روزی چند نوبت سرمان می‌زنند؛ سنجاق می‌شود به بی‌مسئولیتی‌مان! این اتفاق دقیقاً بعد از دیدن اتاق به‌هم‌ریخته‌مان، لیوان‌ها و ظروف تلتیبار شده کنار دستمان یا لباس‌های شوت شده کنار اتاق و... به وقوع می‌پیوندد. بیاییم یک‌بار برای همیشه این ویژگی «مسئولیت‌پذیری» را کالبدشکافی و کشف کنیم که برای به دست آوردن این ویژگی، از قوانین پنجم و ششم نیوتن پیروی کنیم یا حل کردن جمع ساده دو به‌علاوه دو کفایت می‌کند. این کالبدشکافی در شش مرحله انجام می‌شود:

هدف

اولین مرحله از مسئولیت‌پذیری این است که برای زندگی‌مان هدف داشته باشیم. بیاییم هدفمان را کمی فراتر از فرود صحیح لباس شوت شده به محوطه مدنظر در کنج اتاق قرار دهیم. البته در صورتی که هدفمان تبدیل شدن به یکی از بهترین بسکتبالیست‌های ایران مثل حامد حدادی نباشد! تعیین هدف به افزایش مسئولیت‌پذیری‌مان کمک شایانی می‌کند؛ یعنی بدانیم در مسیر زندگی‌مان می‌خواهیم به چه چیزهایی برسیم و این هدف‌ها را مدام جلوی چشممان داشته باشیم و به آن‌ها مقید باشیم. این اهداف می‌تواند مربوط به آینده دور باشند که به آن‌ها اهداف بلندمدت می‌گویند و یا می‌تواند مربوط به آینده نزدیک باشند که موسوم است به اهداف کوتاه‌مدت. یک هنرجو می‌تواند هم در مسیر تحصیل و مهارت‌آموزی‌اش هدف‌گذاری کند، هم در مسیر یادگیری آداب اجتماعی و هم در مسیر معنوی و یا خیلی ابعاد دیگر.

پول جیبمان دوام

پولی که به‌عنوان پول توجیبی به ما می‌دهند خیلی زودتر از زمان تعیین شده تمام می‌شود؛ چند بار آن وسط‌ها پول کم می‌آوریم و به سراغ پدر و مادر می‌رویم برای شارژ مجدد پول توی جیبمان؟ به نظر می‌رسد یکی از فرمول‌های مسئولیت‌پذیری این است که نسبت به پول جیبمان هم مسئول باشیم. سخت شد نه؟! کم‌کم وارد قوانین نیوتن شدیم. اینجا باید به خودمان سخت بگیریم. چون چند سال دیگر، کسی نیست وسط ماه جیبمان را پر (شارژ) کند و مجبوریم تا آخر ماه با شپش‌های ته جیبمان یک قل دوقل بازی کنیم.

در خانه فقط گیرنده ایم؟

از خواب که بیدار می‌شویم تشکمان را خودمان جمع کنیم. پتوی روی تخت را مرتب کنیم. فارغ از دختر یا پسر بودنمان طرف‌های یک وعده غذایی را بشوئیم بعضی وقت‌ها در پخت‌وپز خانه مشارکت کنیم یا در رسیدگی به وسایل خانه پیش‌قدم باشیم و یا... همین کارهای به‌ظاهر ساده باعث می‌شود در خانه فقط خدمات یک‌طرفه دریافت نکنیم؛ یعنی علاوه بر گیرنده‌بودن، فرستنده کمک هم در خانه باشیم.

بلدیم نه بگوئیم؟

برخی‌ها را دیده‌اید کلاً تنظیمات کارخانه‌شان روی «نه» است! هر چه بگویی و بخواهی مخالفت‌اند. برعکسش را دیده‌اید؟ خب، آن مدل هم هست. نه از این طرف بام بیفتیم نه از آن طرف. گفتن صحیح و به‌جای «نه» و «بله» ما را وسط بام نگه می‌دارد. همین‌که یاد بگیریم جای درست موافقت و مخالفت کنیم کلی از مسیر مسئولیت‌پذیری را طی کرده‌ایم.

هشتم نیوتن

۵

حق خوری ممنوع!

نه حق کسی را بخوریم نه اجازه دهیم حقمان را بخورند. به همین سادگی البته در ظاهرش! حواسمان باشد این به معنای دعوا و درگیری و کارهای این طوری نیست. به این معنی که مراقبت کنیم حق کسی را با کارها و رفتارمان یا قضاوت‌هایمان یا حتی با حرف زدن‌هایمان ضایع نکنیم. این نیاز دارد مدام خود مراقبتی داشته باشیم. و اگر حقمان جایی زیر پا گذاشته شد در چارچوب یک رفتار منطقی و آداب صحیح اجتماعی به دنبال احیای حق خودمان باشیم و پیگیری کنیم. البته اگر این پیگیری را برای احیای حق بقیه مردم هم داشته باشیم که دیگر عالی می‌شود. نباید که فقط خودمان را ببینیم. هر جا ظلمی شد و ظالمی بود برای گرفتن حق آن مظلوم احساس مسئولیت کنیم.

۶

بی چشم داشت کمک

کمک کردن به دیگران بدون داشتن درخواست و چشم‌داشتی علاوه بر اینکه ما را شبیه مرحوم تختی می‌کند و به مولایمان امام علی (ع) نزدیک‌تر می‌شویم، خودش اصل مسئولیت‌پذیری است. به فرد کم‌بینا و نابینایی کمک کنیم از خیابان با آرامش عبور کند. روی زمین زباله نریزیم تا رفتگری به خاطرمان خم نشود. نمی‌دانم به نظرتان کارهای بالا جزو قوانین نیوتن بودند یا همان جمع ساده دو به علاوه دو؛ ولی علاوه بر اینکه چند سر و گردن از همسرن و سال‌هایمان بالاتر می‌رویم، قطعاً کمکمان می‌کنند کمتر از پدر و مادرمان نقد و غر بشنویم.